

تحلیل دلالتی روایات تفسیری امام علی (ع)

در آیات الاحکام حقوقی

ناصر نوروزی

نوروزی، ناصر، ۱۳۶۵-	هرشناسه
تحلیل دلالتی روایات تفسیری امام علی (ع) در آیات الاحکام	عنوان و نام پدیدآور
حقوقی / ناصر نوروزی.	مشخصات نشر
۱۴۰۰.	مشخصات ظاهری
۲۸۶ ص ۵/۱۴/۵۰۲۱ س.م.	شابک
۵-۰۷-۵۷۳۷-۲۳-۲۸	وضعیت فهرست نویسی
فیبا	یادداشت
کتابنامه: ص. ۲۶۶-۲۸۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.	موضوع
تفاسیر فقهی - شیعه	موضوع
Qur'an -- *Legislative hermeneutics - Shiite	موضوع
علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق -	موضوع
احادیث	موضوع
Ali ibn Abi-talib, Imam I, ۶۰۰-۶۶۱ -- *Hadiths	رده بندی کنگره
BP۹۹/۶	رده بندی دیویی
۲۹۷/۱۷۴	شماره کتابشناسی ملی
۸۷۱۱۲۴۷	

تحلیل دلالتی روایات تفسیری امام علی (ع) در آیات الاحکام حقوقی

ناصر نوروزی

طراح جلد: فرید نبی خواه

چاپ اول، ۱۴۰۱

چاپخانه: پیشگامان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۷۳۷-۰۷-۵

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

۱۲۰۰۰ تومان

مشهد، خیابان دانشگاه، بین خیابان کفای و میدان شریعتی پلاک ۴۶۷، نشر شمشاد

کد پستی: ۹۱۸۳۷۹۴۵۹۶

شماره تماس: ۰۵۱۳۸۴۳۳۱۵۷

اینستاگرام: @Shemshadpub

سایت: www.Shemshadpub.ir

ایمیل: shemshadpublishers@gmail.com

چکیده

قرآن و اهل بیت علیهم السلام دو گنج عظیمی هستند که خداوند متعال به بشریت هدیه داده است. امامان معصوم مجرمان راز آشنا و آگاهان عتلولم نبوی و اصلی‌ترین مفسران قرآن کریم‌اند که پس از رسول گرمی اسلام، عهده دار تبیین این کتاب آسمانی‌اند تنها راه نجات بشر از تاریکی‌های ضلالت، در تمسک به این دو گوهر گرانبهاست براساس روایات به جای مانده از ایشان که ثقل اصغر اند، برترین تفسیر ثقل اکبر خواهد بود از این رو عالمان دینی از روز نخست بر حفظ آثار آنان اهتمام ویژه داشته‌اند و حاصل تلاش آن‌ها، تفاسیر اثری است که امروزه در دسترس رهروان راه معرفت قرار دارد و لیکن این آثار همواره نیازمند بررسی و پژوهش دارد.

این رساله در پنج فصل تدوین شده و عهده دار بررسی و تحلیل دلالی روایات تفسیری امام علی (ع) در حوزه آیات الاحکام فقهی و حقوقی است. امام علی (ع) در شرح مقاصد و مصادیق و لایه‌های معنایی آیات بیانگر احکام فقهی و حقوقی و قضائی و خانوادگی و اقتصادی، رهنمودها و تحلیل‌های سودمندی را بیان فرموده‌اند.

در باره آیات الاحکام فقهی و عبادتی روایات تفسیری گوناگونی از امام علی (ع) گزارش شده است که دسته‌ای به تبیین احکام صلاه و صوم و حج و جهاد می‌پردازند.

گروهی از روایات آن حضرت روشنگر احکام حقوقی و اقتصادی مثل دین، وصیت، ارث، است که امام به تبیین آیات مرتبط پرداخته‌اند.

دسته‌ای از روایات آن حضرت نیز در مورد تبیین آیات حقوقی و قضائی مثل شهادت و قضاوت و حقوقی و خانوادگی مثل نکاح و طلاق است که روشنگری‌های خوبی در باره آن ارائه نموده‌اند.

فهرست

فصل یکم کلیات و پیش‌نیازهای پژوهش

نوشتار یکم: کلیات تحقیق	۱۵
۱. بیان مسأله و قلمرو آن	۱۵
۲. ضرورت و اهمیت تحقیق	۱۶
۳. پیشینه تحقیق و امتیاز این پژوهش	۱۷
۴. اهداف و فوائد تحقیق	۱۸
۵. پرسش‌های تحقیق	۱۹
۶. فرضیه‌های تحقیق	۲۰
۷. پیش‌فرض‌ها و مبادی تصویری و تصدیقی تحقیق	۲۰
۸. روش تحقیق و گردآوری داده‌ها و پیرامون آن‌ها	۲۱
نوشتار دوم: معنانشناسی واژگان تحقیق	۲۴
۱. روایت	۲۵
۲. حدیث	۲۶
۳. خبر	۲۶
۴. اثر	۲۷
۵. تفسیر	۲۸
۶. روایات تفسیری	۳۰
نوشتار سوم: پیشینه روایات تفسیری و تفاسیر روایی	۳۱
۱. دوران پیامبر اکرم (ص)	۳۲
۲. عصر امامان معصوم (ع)	۳۵
۳. از نیمه دوم سده سوم تا پایان سده چهارم	۳۸
۴. از قرن پنجم تا پایان قرن دهم	۴۱
۵. سده‌های یازدهم و دوازدهم	۴۴
۶. قرون سیزدهم و چهاردهم	۴۵

نوشتار چهارم. گونه‌شناسی روایات تفسیری.....	۴۶
۱. مستقل و نامستقل.....	۴۶
۲. مستقیم.....	۴۷
۳. نامستقیم.....	۴۹
نوشتار پنجم. کارکردهای روایات تفسیری.....	۵۴
۱. آواشناختی (قرائت).....	۵۶
۲. مفهوم‌شناختی.....	۵۶
۳. مرادشناختی.....	۵۷
۴. مصداق‌شناختی.....	۶۵
۵. روش‌شناختی.....	۶۸
۶. قرآن‌شناختی.....	۷۰
۷. حریم‌شناختی.....	۷۶
نوشتار ششم. اعتبارسنجی روایات تفسیری.....	۷۸
۱. دیده‌شناسی حجیت روایات تفسیری.....	۸۰
۲. اعتبارسنجی تفسیر علی بن ابراهیم قمی (ره).....	۸۹
نوشتار هفتم. نقش اهل بیت: در تفسیر، به ویژه امام علی ۷.....	۱۰۱
۱. مفسران راستین قرآن.....	۱۰۱
۲. علم شهودی به حقایق قرآنی.....	۱۰۳
۳. نقش امام علی ۷ در تفسیر قرآن.....	۱۰۶
فصل دوم تحلیل روایات تفسیری امام علی (ع) در آیات حقوقی واقتصادی	
نوشتار یکم: دین (قرض).....	۱۱۹
أ. وجود شاهد در دین.....	۱۱۹
ب. احکام شخص مفلس.....	۱۲۲
نوشتار دوم: وصیت.....	۱۲۵
أ. اهمیت وصیت.....	۱۲۵
ب. تبدیل و تغییر وصیت.....	۱۲۸
ج. چیستی وصیت به جزء مال.....	۱۳۰
د. چیستی وصیت به سهمی از مال.....	۱۳۲

نوشتر سوم: نذر	۱۳۴
أ. مفهوم «حین»	۱۳۴
ب. کفاره قسم	۱۳۵
ج. استثناء در قسم	۱۴۱
نوشتر چهارم: ارث	۱۴۳
أ. سهم الاراث دختر با وجود والدین میت	۱۴۳
ب. تقدم اولوا الارحام در ارث بر سایرین	۱۴۶
ج. چیستی کلاله	۱۵۲
نوشتر پنجم: اطعمه و اشربه	۱۵۴
أ. حیوانات حرام گوشت	۱۵۵
ب. صید کلب معلم	۱۵۷
ج. حرمت شرب خمر	۱۵۹
فصل سوم تحلیل روایات تفسیری امام علی (ع) در آیات حقوقی و خانوادگی	
نوشتر یکم: نکاح	۱۶۳
أ. «مقصود از اداء»	۱۶۳
ب. ولی در نکاح	۱۶۵
پ. رضاع و سبب محرمیت	۱۶۶
ت. مدت حمل و رضاع	۱۷۱
ث. حکم عده قبل از اسلام	۱۷۳
ث. تعدد زوجه	۱۷۴
ج. اعطاء الصداق	۱۷۷
خ. حرمت ازدواج با محارم (سببی، نسبی، رضاعی)	۱۷۹
ج. حرمت ازدواج با ربیبه	۱۸۳
د. جمع بین دو خواهر (ازدواج هم زمان با دو خواهر)	۱۸۵
م. ازدواج موقت و عده آن	۱۸۷
ن. رعایت عدالت بین همسران	۱۸۸
و. اجبار بر زنا	۱۹۰
هـ. نکاح با اهل کتاب	۱۹۲